

การยกระดับมาตรฐานธุรกิจรักษาความปลอดภัย : อำนาจ
หน้าที่และความรับผิดชอบ
ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต
Enhancing the Standards of Security Businesses :
Authority and Responsibility
of Licensed Security Guards.

พ.ต.ท.ดร.ขวัญชัย อัทธไณ ¹
ว่าที่ ร.ท.ดร.เจนรบ พลเดช ²

บทคัดย่อ

ธุรกิจรักษาความปลอดภัยเป็นบริการจัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตทำหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคล ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในกรอบกฎหมายและตามสัญญาจ้าง ซึ่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ได้ประกาศใช้เพื่อกำหนดมาตรฐานธุรกิจรักษาความปลอดภัยและมาตรฐานของพนักงานรักษาความปลอดภัยอันเป็นการยกระดับมาตรฐานธุรกิจรักษาความปลอดภัยและเสริมสร้างศักยภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัย การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล จึงมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจในการจับ อำนาจในการตรวจค้น และอำนาจในการใช้กำลัง ซึ่งต้องเป็นไปตามกฎหมายและตามสัญญาจ้าง หากการปฏิบัติหน้าที่ได้กระทำลงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย พนักงานรักษาความปลอดภัยอนุญาตอาจต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจในอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบของการ

¹ อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตวิทยาเขตขอนแก่น

² นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ สำนักงาน ปปท. เขต 4

เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยอนุญาต โดยบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจรักษาความปลอดภัยควรจัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตอย่างสม่ำเสมอ และหน่วยงานของรัฐควรให้การสนับสนุนในการออกกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานและความเป็นมาตรฐานของการรักษาความปลอดภัย โดยเน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมในปฏิบัติงานมากกว่าการควบคุม เพื่อให้ธุรกิจรักษาความปลอดภัยเป็นการเสริมการทำงานของหน่วยงานของรัฐในการร่วมกันรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : ธุรกิจรักษาความปลอดภัย ; พนักงานรักษาความปลอดภัยอนุญาต; อำนาจหน้าที่ ; ความรับผิดชอบ

Abstract

The security business is a private security to provide the licensed security guards to secure life, body, and property. The Security Business Act B.E. 2558 has been promulgated for standardization of security business and licensed security guards, which is an enhancing the standard of security businesses and empowerment of security guards. The duties of licensed security guards are protection of life, body, and property, related to the authority of arrest, searching, and use of force under laws and contracts. If the performance of duty is unlawful, the licensed security guards may be liable for civil, criminal, and administrative penalties. So that the licensed security guards must have knowledge and understanding of authority and responsibility and need to be regularly trained by companys. The legislations and regulations should be supported by the government agencies for clarity of the duties and standardly of the security businesses, by focusing on promoting participation rather than controlling for effective cooperation

between government agencies and security businesses to maintain social order.

Keywords : Business Security ; Licensed Security Guard ; Authority; Responsibility

บทนำ

แม้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม แต่ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นก็ยังมีข้อจำกัด เช่น ปัญหาในด้านกำลังพลของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีจำนวนน้อยจึงอาจตรวจตราดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ได้ไม่ทั่วถึง การบังคับใช้อำนาจตามกฎหมายส่วนใหญ่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเป็นเพียงการลาดตระเวนตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยอยู่ในเขตพื้นที่สาธารณะ ตำรวจจะไม่เข้าไปในสถานที่ส่วนบุคคล เว้นแต่จะเป็นการร้องขอให้ช่วยด้วยเหตุฉุกเฉิน หรือประชาชนเรียกให้ตำรวจช่วยกระทำการบางอย่าง (ทิพย์อาภา เสฐจินตนิน, 2551 : 12) ดังนั้น ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ส่วนบุคคลหรือสถานที่เอกชนนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการร่วมกันป้องกันอาชญากรรมจึงทำให้ธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยเข้ามามีบทบาทเสริมการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยเป็นการให้บริการโดยจัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัย รับอนุญาต ทำหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคล (พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 3) พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม จึงเป็นผู้ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่สูง การปฏิบัติงานจึงต้องอยู่ในกรอบกฎหมายและตามสัญญาจ้าง ซึ่งในปัจจุบันนี้มีผู้ประกอบการให้บริการรักษาความปลอดภัยเป็นจำนวนมาก การประกอบธุรกิจและการทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยของบางแห่งกระทำแบบง่าย ๆ ทำให้เกิดปัญหาเรื่องคุณภาพและมาตรฐานซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของงานรักษาความปลอดภัย ดังนั้น พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 จึงได้ประกาศใช้เพื่อ

กำหนดมาตรฐานของธุรกิจรักษาความปลอดภัยและมาตรฐานของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต เป็นการยกระดับมาตรฐานธุรกิจรักษาความปลอดภัยและเสริมสร้างศักยภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ความรู้ ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของการเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการและช่วยเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยของสังคมต่อไป

วิวัฒนาการและลักษณะของงานรักษาความปลอดภัยภาคเอกชน

1. วิวัฒนาการของงานรักษาความปลอดภัยภาคเอกชน

การรักษาความปลอดภัยภาคเอกชนมีวิวัฒนาการดังนี้ (John S. Dempsey, 2008 : 2-31, อ้างใน ทิพย์อาภา เสฐจินตนิน, 2551 : 22)

จุดเริ่มต้นของการรักษาความปลอดภัยภาคเอกชนเริ่มจากการที่ประชาชนได้มารวมตัวกันเพื่อปกป้องตนเองและครอบครัวให้พ้นจากสัตว์ร้ายและศัตรู ในยุคโรมันโบราณการรักษาความปลอดภัยเอกชนประกอบด้วยกองทัพ ทาส และบุคคลซึ่งถูกจ้างโดยเอกชนเพื่อปกป้องประชาชน ต่อมาในประเทศอังกฤษยุคแรกๆ การรักษาความปลอดภัยเอกชนเป็นการรวมกลุ่มกันของประชาชนเพื่อปกป้องตนเองและผู้อื่นและมีนักสืบเอกชนซึ่งกลายเป็นรูปแบบเริ่มต้นของตำรวจ ซึ่งในปี ค.ศ. 1819 ได้มีการจัดตั้งกรมตำรวจขึ้นในลอนดอนเป็นครั้งแรก ต่อมาสหรัฐอเมริกาได้รับอิทธิพลจากประเทศอังกฤษในเรื่องตำรวจ จึงมีการก่อตั้งกรมตำรวจขึ้นในเขตเมืองและมีการแต่งตั้งนายอำเภอในเขตชายแดน

ต่อมาช่วงปี ค.ศ. 1850 เป็นยุคใหม่ของอุตสาหกรรมรักษาความปลอดภัยซึ่งมีจุดกำเนิดจากนายอลัน พิงเคอร์ตัน (Allan Pinkerton) ผู้ก่อตั้งหน่วยสืบสวนแห่งชาติพิงเคอร์ตัน (Pinkerton National Detection Agency) มีหน้าที่หลักในการรักษาความปลอดภัยให้แก่ขบวนรถไฟ โดยริเริ่มเทคนิคการสืบสวนแบบใหม่ เช่น การแฝงกาย การสะกดรอย การพิสูจน์ลายมือ การเก็บประวัติอาชญากรรมไว้ร่วมกัน การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น การให้ข้อมูลแก่สก็อตแลนด์ ยาร์ด ธุรกิจมีชื่อเสียงจากการอารักขาอับราฮัม ลินคอล์นในช่วงสงครามกลางเมือง หลังจากสงครามกลางเมือง ธุรกิจมุ่งเน้นที่การป้องกันการปล้นรถไฟ ลูกค้าสำคัญ

ได้แก่ กระทรวงยุติธรรมของสหรัฐอเมริกา บริษัทรถไฟ นายธนาคาร นักแก๊ง กำไรอสักริมทรัพย์ ในยุคอุตสาหกรรม บริษัทพิงเคอร์ตันมีแผนการรักษาความปลอดภัยโดยทำสัญญารักษาความปลอดภัยให้แก่โรงงานต่างๆ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ โรงงานเหล็กคาร์เนกี ซึ่งเกิดเหตุประท้วงหยุดงานขึ้นและเกิดเหตุนองเลือดระหว่าง ฝ่ายคนงานและพนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งติดอาวุธปืนไรเฟิลทำให้คนงาน ตายไป 7 คน และพนักงานรักษาความปลอดภัยตาย 3 คน เหตุการณ์นี้ทำให้สภาคองเกรสสืบสวนบริษัทรักษาความปลอดภัย และในหลายรัฐได้ผ่านกฎหมายห้ามรักษาความปลอดภัยรับจ้างติดอาวุธในมลรัฐของตน บริษัทขนาดใหญ่ทั้งหลายจึง ก่อตั้งหน่วยงานรักษาความปลอดภัยขึ้นในโรงงานของตน ซึ่งเป็นช่วงสั้นๆ ที่ตำรวจมีบทบาทเด่นกว่าการรักษาความปลอดภัยภาคเอกชน แต่ในท้ายสุดแล้วด้วยข้อจำกัดในเรื่องเขตอำนาจในการสืบสวนของตำรวจ ก็ต้องหันไปพึ่งการรักษาความปลอดภัย เอกชน

ต่อมากลางศตวรรษที่ 19 เป็นยุคของความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น สัญญาณกันขโมย รถหุ้มเกราะ โทรเลข และช่วงต้นของศตวรรษที่ 20 เป็นยุคอุตสาหกรรมเฟื่องฟู เน้นการรักษาความปลอดภัยให้แก่โรงงานหรือบริษัท มีการพัฒนาหน่วยงานทางด้านการรักษาความปลอดภัยให้มีความเชี่ยวชาญ มีการจ้างหน่วยงานรักษาความปลอดภัยที่มีความชำนาญ อุตสาหกรรมรักษาความปลอดภัย ขยายตัวอย่างมาก ในช่วงก่อนและระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลสหรัฐอเมริกา ได้ก่อตั้งหน่วยงานต่างๆ ขึ้นเพื่อป้องกันการก่อวินาศกรรม ปี ค.ศ. 1955 มีการก่อตั้ง The American Society of Industrial Security (ASIS) ขึ้น เพื่อพัฒนาวิชาชีพรักษาความปลอดภัย

ปัจจุบันอุตสาหกรรมรักษาความปลอดภัยประกอบด้วยบริษัทหลายขนาดและหน้าที่ของบุคลากรในอุตสาหกรรมรักษาความปลอดภัยมีหลากหลาย สำหรับประเทศไทยมีผู้ประกอบการให้บริการรักษาความปลอดภัยเป็นจำนวนมาก แต่มีมาตรฐานในการประกอบธุรกิจที่แตกต่างกัน จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 เพื่อกำหนดมาตรฐานของธุรกิจรักษาความปลอดภัยและมาตรฐานของพนักงานรักษาความปลอดภัย อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการและช่วยเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยของสังคม

2. ลักษณะงานรักษาความปลอดภัย

การรักษาความปลอดภัยภาคเอกชนในปัจจุบันแบ่งลักษณะของงานรักษาความปลอดภัยได้เป็น 5 ประเภท (ประธาน วัฒนวาณิชย์, 2538 : 11 อ้างใน ทิพย์อาภา เสฐจินตนิน, 2551 : 53) คือ

2.1) งานรักษาความปลอดภัยอาคารและสถานที่ (Physical Security) ได้แก่ การดูแลรักษาความปลอดภัยตามบริษัทห้างร้าน สำนักงาน อาคาร สถานที่ โรงงาน สิ่งก่อสร้าง หมู่บ้านจัดสรร ธนาคาร สถานศึกษาศูนย์การค้า โรงภาพยนตร์ โรงแรม โรงพยาบาล สถานีขนส่ง ท่าเรือ ท่าอากาศยาน รวมทั้งส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

2.2) งานรักษาความปลอดภัยด้านการอำนวยความสะดวกและการจราจร ได้แก่ การควบคุมดูแลการจราจรโดยมีพนักงานรักษาความปลอดภัยประจำอยู่ที่ช่องทางเข้าออกหรือด้านหน้าของบริษัท อาคาร สำนักงาน ห้างสรรพสินค้า สถานที่ที่จัดงานแสดงสินค้า โรงเรียนโรงพยาบาล โรงแรม โรงงานอุตสาหกรรม สถานีขนส่งต่างๆ รวมทั้งสถานที่ที่มีการก่อสร้างบนผิวการจราจร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สัญจรที่ผ่านไปมาและยานพาหนะที่ผ่านเข้าออกในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย

2.3) งานรักษาความปลอดภัยแก่บุคคล (Personnel Security) ได้แก่ การอารักขาบุคคล การป้องกันการก่อการร้าย การเดินขบวน การคุกคามต่อชีวิต การตรวจสอบประวัติบุคคล การสืบสวนสอบสวน การหาข่าว การตรวจหายาเสพติด และการบังคับกฎหมายความปลอดภัย เป็นต้น

2.4) การรักษาความปลอดภัยในการขนส่ง ได้แก่ การดูแลรักษาความปลอดภัยในการขนส่งเงินสด ทรัพย์สิน และเอกสาร จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยใช้ยานพาหนะในการขนส่ง

2.5) งานรักษาความปลอดภัยด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Security) ได้แก่ การป้องกันการจารกรรมความลับ ข้อมูลการค้า อุตสาหกรรม สิ่งประดิษฐ์ คอมพิวเตอร์ และการต่อต้านการจารกรรม เป็นต้น

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558

ธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยมีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนและส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ปัจจุบันมีผู้ประกอบการธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยเป็นจำนวนมากแต่มีมาตรฐานในการประกอบธุรกิจที่แตกต่างกัน พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 จึงได้ประกาศใช้เพื่อกำหนดมาตรฐานของธุรกิจรักษาความปลอดภัยและมาตรฐานของพนักงานรักษาความปลอดภัย ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. ลักษณะสำคัญของธุรกิจรักษาความปลอดภัย

1.1) ความหมายของธุรกิจรักษาความปลอดภัย

ธุรกิจรักษาความปลอดภัย หมายความว่า ธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยโดยจัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตทำหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคล โดยได้รับเงินหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นใด แต่ไม่รวมถึงการให้บริการรักษาความปลอดภัยโดยหน่วยงานของรัฐตามที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา (พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 มาตรา 3) ซึ่งธุรกิจรักษาความปลอดภัยประกอบด้วยบุคคล 3 ฝ่าย คือ

(1) ผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย เป็นบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยซึ่งให้บริการรักษาความปลอดภัยโดยจัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตทำหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคล

(2) ผู้ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัย เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตที่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน และ

(3) ผู้ว่าจ้าง เป็นคู่สัญญา กับบริษัทรักษาความปลอดภัยที่จัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตทำหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลให้กับผู้ว่าจ้างโดยได้รับเงินหรือประโยชน์ตอบแทน

ในการประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยนั้นบริษัทที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยและพนักงานรักษาความปลอดภัยจะ

ต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน หากการประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย โดยไม่ได้รับใบอนุญาต เป็นความผิดทางอาญามีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 มาตรา 55) และหากผู้ใดทำหน้าที่เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยโดยไม่ได้รับใบอนุญาต เป็นความผิดทางอาญามีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 มาตรา 67) ซึ่งการขออนุญาตประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยหรือการขออนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตจะต้องยื่นต่อนายทะเบียน โดยในกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ส่วนในจังหวัดอื่นให้ยื่น ณ กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด

1.2) สัญญาการให้บริการรักษาความปลอดภัย

การให้บริการรักษาความปลอดภัยจะต้องทำสัญญาเป็นหนังสือระหว่างบริษัทรักษาความปลอดภัยและผู้ว่าจ้าง โดยต้องมีรายการตามที่กฎหมายกำหนด หากสัญญาการให้บริการรักษาความปลอดภัยไม่ได้ทำเป็นหนังสือหรือมีรายการไม่ครบถ้วนจะตกเป็นโมฆะ (พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 มาตรา 25) ซึ่งในสัญญาอย่างน้อยต้องมีรายการ 8 ประการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและที่อยู่ของบริษัทรักษาความปลอดภัยและผู้ว่าจ้าง
- (2) วันที่ทำสัญญา
- (3) ขอบเขตของงานและระยะเวลาให้บริการรักษาความปลอดภัย
- (4) ค่าจ้างและการจ่ายเงินค่าจ้าง
- (5) หน้าที่และความรับผิดชอบของบริษัทรักษาความปลอดภัยและผู้ว่าจ้าง
- (6) ค่าปรับ
- (7) การกำหนดค่าเสียหาย
- (8) การเลิกสัญญา

2. มาตรฐานการรักษาความปลอดภัย

การให้บริการรักษาความปลอดภัย บริษัทรักษาความปลอดภัย ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการรักษาความปลอดภัย ซึ่งประกอบด้วย (พระราชบัญญัติ ธุรจกรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 มาตรา 26)

2.1) กำกับตรวจสอบการทำงานของพนักงานรักษาความปลอดภัย รับอนุญาต

2.2) มีระบบบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน

2.3) มีศูนย์ประสานงาน

2.4) มีอุปกรณ์สื่อสารระหว่างศูนย์ประสานงานกับพนักงานรักษา ความปลอดภัยรับอนุญาต

2.5) ให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและฝึกทบทวน สม่่าเสมอ

3. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามการเป็นพนักงานรักษา ความปลอดภัยรับอนุญาต

ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติ ธุรจกรักษา ความปลอดภัย พ.ศ.2558 มาตรา 34)

3.1) คุณสมบัติ

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์

(3) สำเร็จการศึกษาภาคบังคับตามหลักสูตรที่ใช้อยู่ในขณะ ที่สำเร็จการศึกษา

(4) ด้รับหนังสือรับรองผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการรักษา ความปลอดภัย

3.2) ลักษณะต้องห้าม

(1) ติดสุราติดยาเสพติดหรือโรคติดต่อที่คณะกรรมการ กำหนด

(2) เป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(3) ไม่เคยต้องโทษจำคุกความผิดต่อชีวิตร่างกาย ทรัพย์สิน เพศ การพนัน ยาเสพติด เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีไข้ความผิดเกี่ยวกับเพศ

(4) เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตยังไม่ถึง 2 ปี

4. หน้าที่พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต

ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัย พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 มาตรา 41)

4.1) ช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับกุมผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

4.2) รักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายทรัพย์สินรวมทั้งระงับเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณ หรือสถานที่ที่รับผิดชอบตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง

4.3) เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้น ให้แจ้งฝ่ายพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ทันทีและปิดกั้นและรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิม จนกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้มีอำนาจจะเดินทางมาถึง

วิเคราะห์อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต

พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่บริเวณและสถานที่ รวมถึงทรัพย์สินของนายจ้าง ตลอดจนอาจรวมถึงการจัดการจราจรในพื้นที่รับผิดชอบตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง ซึ่งการได้รับมอบอำนาจจากนายจ้างผู้เป็นเจ้าของบริเวณและสถานที่ดังกล่าว พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตจึงมีสิทธิและหน้าที่เพียงพอที่นายจ้างได้มอบอำนาจไว้ และไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินกระทำได้เพื่อปกป้องสิทธิของตนเอง

(ทิพย์อาภา เสฐจินตนิน, 2551 : 53) หากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตได้กระทำไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งทางอาญา และทางปกครอง

1. วิเคราะห์อำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายของพนักงานรักษาความปลอดภัยอนุญาต

พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมีหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการจับกุมผู้กระทำความผิด รักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล ระงับเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง และเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบต้องแจ้งเหตุนั้นให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจทราบโดยทันที รวมทั้งปิดกั้นและรักษาสถานที่เกิดเหตุ (พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 41) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1) หน้าที่ช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการจับกุมผู้กระทำความผิด

กรณีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับขอให้ช่วยเหลือ พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมีหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเพื่อจัดการตามหมายจับนั้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 82)

1.2) หน้าที่รักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล รวมทั้งระงับเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัยตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง

การรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลรวมทั้งระงับเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจตามกฎหมายในการจับ การค้น และการใช้กำลัง ดังนี้

1.2.1) อำนาจในการจับ

เนื่องจากพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตไม่ได้เป็นเจ้าของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่จึงมีเพียงอำนาจเช่นเดียวกับราษฎรทั่วไปเท่านั้น (ทิพย์อาภา เสฐจินตนิน, 2551 : 119) คือ กรณีจับตามที่เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับขอให้ช่วยเหลือเพื่อจัดการตามหมายจับ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 82) และกรณีจับบุคคลผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าและเป็นความผิดที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 79) ความผิดอาญาตามบัญชีแนบท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งราษฎรมีอำนาจจับได้โดยไม่ต้องมีหมาย เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดฐานประทุษร้ายแก่ชีวิต ความผิดฐานประทุษร้ายแก่ร่างกาย ความผิดฐานกระทำให้เสื่อมเสียอิสรภาพ ความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดฐานฉ้อโกง ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และความผิดฐานกรรโชก เป็นต้น

1.2.2) อำนาจในการตรวจค้น

พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตไม่มีอำนาจในการค้นตัวบุคคล ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงาน ดังนั้น เมื่อพนักงานรักษาความปลอดภัยจับผู้ถูกจับได้แล้วต้องนำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเพื่อให้เจ้าพนักงานเป็นผู้ค้น อย่างไรก็ตาม หากบุคคลที่ถูกจับหรือบุคคลที่จะถูกค้นยินยอมให้พนักงานรักษาความปลอดภัยค้น พนักงานรักษาความปลอดภัยก็มีอำนาจค้นตัวผู้ถูกจับนั้นได้ (ทิพย์อาภา เสฐจินตนิน, 2551 : 35)

1.2.3) อำนาจในการใช้กำลัง

เมื่อพิจารณาถึงสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินที่จะไม่ให้บุคคลอื่นเข้ามาแย่งชิงหรือรบกวนการครอบครองในทรัพย์สินที่ตนเป็นเจ้าของ ซึ่งเจ้าของทรัพย์สินมีอำนาจในการปกป้องรักษาทรัพย์สินของตน ดังนั้น พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตซึ่งเป็นตัวแทนของเจ้าของทรัพย์สินจึงสามารถใช้สิทธิในการหน่วงเหนี่ยวหรือติดตามเอาคืนซึ่งทรัพย์สินที่เป็นของผู้ว่าจ้างตนได้ แต่ต้องไม่ใช่สิทธิเกินขอบเขตที่ผู้ว่าจ้างของตนมีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองอยู่ ขณะเดียวกันพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตสามารถกระทำการอันเป็นการป้องกันสิทธิของตนเองหรือ

ของผู้อื่นอย่างพอสมควรแก่เหตุ (ทิพย์อาภา เสฐจินตนิน, 2551 : 38) การกระทำเพื่อป้องกันมีหลักว่า “ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด” (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68) ดังนั้น พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตจึงมีอำนาจในการกระทำเพื่อป้องกันได้ตามกฎหมาย และแม้การกระทำนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นในทางแพ่ง พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตก็ได้รับนิรโทษกรรมไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 449) นอกจากนี้หากการกระทำของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเป็นการกระทำผิดด้วยความจำเป็น ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุแล้ว พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตไม่ต้องรับโทษ การกระทำโดยจำเป็นมีหลักว่า “ผู้ใดกระทำความผิดด้วยความจำเป็น (1) เพราะอยู่ในที่บังคับ หรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ หรือ (2) เพราะเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้ เมื่อภัยอันตรายนั้นตนมิได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตน ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ” (ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 67)

1.3) หน้าที่แจ้งเหตุเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัย ต้องแจ้งเหตุนั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบโดยทันที รวมทั้งปิดกั้นและรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมไว้จนกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้มีอำนาจหน้าที่จะเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อพนักงานรักษาความปลอดภัยอนุญาตพบเหตุหรือต้องการความช่วยเหลือต้องแจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ทราบโดยทันที โดยต้องเตรียมรายละเอียดว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไรอย่างไร ของเหตุเพื่อจะได้แจ้งได้ทันที และควรเปิดเครื่องรับ – ส่งวิทยุให้พร้อมไว้เพื่อจะได้ฟังการติดต่อประสานงานรายละเอียดเพิ่มเติม เมื่อแจ้งเหตุแล้วควรรายงานผลคืบหน้าในการประสานงานเป็นระยะ นอกจากนี้พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตจะต้องปิดกั้นและ

รักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมไว้จนกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้
มีอำนาจหน้าที่จะเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุเพื่อประโยชน์ในการเก็บรวบรวม
พยานหลักฐานประกอบการดำเนินคดีต่อไป

2. วิเคราะห์ความรับผิดชอบตามกฎหมายของพนักงานรักษาความปลอดภัย
รับอนุญาต

การรักษาความปลอดภัยของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับ
อนุญาตหากได้กระทำลงโดยมิชอบด้วยกฎหมายพนักงานรักษาความปลอดภัยรับ
อนุญาตอาจต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง ดังนี้

2.1) ความรับผิดทางแพ่ง

การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต
ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและตามสัญญาจ้าง ซึ่งหากไม่เป็นไปตามกฎหมายแล้ว
อาจต้องรับผิดชอบลักษณะละเมิดและอาจต้องรับผิดชอบตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง และ
หากการกระทำละเมิดของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเป็นการกระทำ
ในทางที่จ้างแล้ว บริษัทรักษาความปลอดภัยซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมกันรับผิด
กับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในผลแห่งละเมิดนั้นด้วย (ทิพย์อาภา
เสฐจินตนิน, 2551 : 121) การละเมิดนั้นบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคล
อื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพ
ก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่า ผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่า
สินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” ซึ่งแยกสาระสำคัญของการทำละเมิดได้ดังนี้ (ไพจิตร
บุญญพันธ์, 2548 : 5)

- (1) ผู้ที่กระทำละเมิด ได้แก่ บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล
- (2) การกระทำ ผู้กระทำจะต้องกระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำและ
อยู่ภายใต้บังคับของจิตใจที่ผู้กระทำจะเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวร่างกายของตน
- (3) โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ
- (4) โดยผิดกฎหมาย แม้กระทำโดยไม่มีสิทธิหรือไม่มีหน้าที่ก็
เป็นการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามความหมายของมาตรา 420 แล้ว
- (5) มีความเสียหายต่อบุคคลอื่น ความเสียหายต่อผู้อื่นนั้นอาจเป็น

ความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่ง

ตัวอย่างกรณีการรับผิดตามสัญญา เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10306/2539 ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยได้ทำสัญญาว่าจ้างรักษาความปลอดภัยกับผู้ว่าจ้างซึ่งเป็นห้างสรรพสินค้า ในการดูแลรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินทั้งหมดภายในและภายนอกห้าง เมื่อพนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งเป็นลูกจ้างของผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ ผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยจึงต้องรับผิดต่อผู้ว่าจ้างตามสัญญา นอกจากนี้ตัวอย่างการรับผิดในลักษณะละเมิด เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5800/2553 กรณีผู้บริโภคซึ่งเป็นลูกค้าของห้างสรรพสินค้าได้นำรถมาจอดในลานของห้าง ต่อมาพนักงานรักษาความปลอดภัยปล่อยให้คนร้ายนำรถของลูกค้าออกจากลานจอดรถโดยไม่ระมัดระวังในการตรวจบัตรจอดรถโดยเคร่งครัด จึงเป็นผลโดยตรงที่ทำให้รถยนต์ถูกลักไปเป็นการประมาทเลินเล่อของพนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งเป็นลูกจ้างที่กระทำในทางการที่จ้างของผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย อันเป็นการละเมิดต่อลูกค้า ผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยและพนักงานรักษาความปลอดภัยจึงต้องร่วมกันรับผิดในผลแห่งการละเมิดต่อลูกค้า เป็นต้น

2.2) ความรับผิดทางอาญา

พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 41 คือ

(1) ช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการจับกุมผู้กระทำความผิด

(2) รักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลรวมทั้งระงับเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัยตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง

(3) เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัย ต้องแจ้งเหตุนั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบโดยทันที รวมทั้งปิดกั้นและรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมไว้จนกว่าพนักงานฝ่ายปกครอง

หรือตำรวจผู้มีอำนาจหน้าที่จะเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุ

ซึ่งหากพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดดังกล่าวซึ่งตนอาจกระทำได้โดยไม่เกิดอันตรายแก่ตนเอง อาจมีความผิดทางอาญาต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 67) นอกจากนี้หากการปฏิบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตได้กระทำลงโดยมิชอบด้วยกฎหมายอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย เช่น การจับกุมมิชอบเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง (ทิพย์อาภา เสฐจินตนิน, 2551 : 121)

3.3) ความรับผิดทางปกครอง

นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม (พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 48) เช่น เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือติดยาเสพติดให้โทษหรือเป็นโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด เป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ เป็นต้น (พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มาตรา 34)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยเป็นการให้บริการโดยจัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตทำหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคล พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตจึงเป็นผู้ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่สูง การปฏิบัติงานจึงต้องอยู่ในกรอบกฎหมายและตามสัญญาจ้าง ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ประกอบการให้บริการรักษาความปลอดภัยเป็นจำนวนมาก แต่มีมาตรฐานในการประกอบธุรกิจที่แตกต่างกันทำให้เกิดปัญหาเรื่องคุณภาพและมาตรฐานที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของงานรักษาความปลอดภัย พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 จึงได้ประกาศใช้เพื่อกำหนดมาตรฐานของธุรกิจรักษาความปลอดภัยและมาตรฐานของพนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นการยกระดับมาตรฐานและเสริมสร้างศักยภาพของพนักงานรักษา

ความปลอดภัยเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งในการประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยนั้น บริษัทที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยและพนักงานรักษาความปลอดภัยจะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน หากประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยโดยไม่ได้รับใบอนุญาตเป็นความผิดทางอาญามีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากผู้ใดทำหน้าที่เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยโดยไม่ได้รับใบอนุญาต เป็นความผิดทางอาญามีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 กำหนดให้พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการจับกุมผู้กระทำความผิด หน้าที่รักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล รวมทั้งระงับเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัยตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง และหน้าที่แจ้งเหตุเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบรักษาความปลอดภัย ต้องแจ้งเหตุนี้ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ทราบโดยทันที รวมทั้งปิดกั้นและรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมไว้จนกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้มีอำนาจหน้าที่จะเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและตามสัญญาจ้าง หากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและตามสัญญาจ้างแล้ว พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตอาจต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตนั้น เนื่องจากต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล รวมทั้งการระงับเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง ดังนั้นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตจึงมีความเกี่ยวข้องกับการจับ การค้น และการใช้กำลัง ซึ่งอำนาจในการจับนั้นเนื่องจากพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตไม่ได้เป็นเจ้าของพนักงาน

ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ การปฏิบัติหน้าที่จึงมีเพียงอำนาจเช่นเดียวกับราษฎรทั่วไปเท่านั้น คือ กรณีจับตามที่เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับขอให้ช่วยเหลือเพื่อจัดการตามหมายจับและกรณีจับบุคคลผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าและเป็นความผิดที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่วนอำนาจในการตรวจค้นนั้นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตไม่มีอำนาจในการค้น ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงาน ผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับ เมื่อพนักงานรักษาความปลอดภัยจับผู้ถูกจับได้แล้วต้องนำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเพื่อให้เจ้าพนักงานเป็นผู้ค้น อย่างไรก็ตามพนักงานรักษาความปลอดภัยมีอำนาจค้นตัวผู้ถูกจับนั้นได้ หากบุคคลที่ถูกจับหรือบุคคลที่จะถูกค้นยินยอมให้พนักงานรักษาความปลอดภัยค้น ส่วนอำนาจในการใช้กำลังนั้น เนื่องจากพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเป็นตัวแทนของเจ้าของทรัพย์สินจึงสามารถใช้สิทธิในการหน่วงเหนี่ยวหรือติดตามเอาคืนซึ่งทรัพย์สินที่เป็นของผู้อื่นที่ตัวเองได้ แต่ต้องไม่ใช่สิทธิเกินขอบเขตที่ผู้ว่าจ้างของตนมีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองอยู่ และพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตสามารถกระทำการอันเป็นการป้องกันสิทธิของตนเองหรือของผู้อื่นอย่างพอสมควรแก่เหตุ และแม้การกระทำนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นในทางแพ่ง พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตก็ได้รับนิรโทษกรรมไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน และหากการกระทำของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเป็นการกระทำผิดด้วยความจำเป็น ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุแล้ว พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตไม่ต้องรับโทษ

ส่วนความรับผิดตามกฎหมายของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตต้องเป็นไปตามกฎหมายและตามสัญญาจ้าง หากได้กระทำลงโดย มิชอบด้วยกฎหมาย พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตอาจต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง ซึ่งความรับผิดทางแพ่งอาจต้องรับผิดในลักษณะละเมิดและอาจต้องรับผิดตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง ส่วนความรับผิดทางอาญานั้น พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 คือ ช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญาในการจับกุมผู้กระทำความผิด รักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล รวมทั้งระงับเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อย ภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง และ เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาหรือน่าเชื่อว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นภายในบริเวณหรือสถานที่ที่รับผิดชอบ ต้องแจ้งเหตุนั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจท้องที่ทราบโดยทันที รวมทั้งปิดกั้นและรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมไว้จนกว่าพนักงานปกครองหรือตำรวจผู้มีอำนาจหน้าที่จะเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุ หากพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กำหนดดังกล่าวซึ่งตนอาจกระทำได้โดยไม่เกิดอันตรายแก่ตนเอง อาจมีความผิดทางอาญาต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท นอกจากนี้หากการรักษาความปลอดภัยของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตได้กระทำลงโดยมิชอบด้วยกฎหมายอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย เช่น การจับกุมมิชอบเป็นความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง เป็นต้น ส่วนความรับผิดทางปกครองนั้น เนื่องจากในการประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตจะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนจึงจะสามารถประกอบอาชีพการรักษาความปลอดภัยได้ ดังนั้นนายทะเบียนจึงมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเมื่อปรากฏว่าพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 เช่น เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด หรือเป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 มีเจตนารมณ์มุ่งจัดระเบียบธุรกิจรักษาความปลอดภัยให้ผู้ประกอบอาชีพมีความพร้อมทั้งทางด้านสมรรถนะ วุฒิภาวะ และทัศนคติ ให้สมกับที่ได้รับควมไว้วางใจให้ดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้อื่น ดังนั้น พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่และความรับผิดของการพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต และบริษัทผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยจะต้องจัดอบรมให้ความรู้แก่พนักงานรักษาความ

ปลอดภัยรับอนุญาตอย่างสม่ำเสมอ โดยหน่วยงานของรัฐควรให้การสนับสนุนในการออกกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานและความเป็นมาตรฐานของการรักษาความปลอดภัย โดยเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในปฏิบัติงานมากกว่าการควบคุม เพื่อให้ธุรกิจรักษาความปลอดภัยเป็นการเสริมการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสิทธิภาพในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิตฤดี วีระเวสส์. (2536). อำนาจและหน้าที่ของราษฎรในการจับผู้กระทำผิด. **วารสารอัยการ**. 16 (กรกฎาคม). หน้า 6.
- ทิพย์อาภา เสฐจินตนิน. (2551). **การรักษาความปลอดภัยภาคเอกชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการกำกับดูแลและการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานรักษาความปลอดภัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นิติศาสตร์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. (2538). **บทบาทขององค์กรรักษาความปลอดภัยภาคเอกชนกับการป้องกันอาชญากรรม**. หนังสือพิมพ์รักษาความปลอดภัย. (16 ธันวาคม 2537 – 31 มกราคม 2538). หน้า 11.
- ไพจิตร ปุญญพันธ์. (2548). **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด เรื่องข้อสันนิษฐานทางกฎหมาย**. กรุงเทพฯ : นิติบรรณาการ.
- ศันท์กรณ โสทธิพันธุ์. (2552). **คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรรได้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- John S. Dempsey. (2008). **Introduction to Private Security**. California : Thomson Higher Education.
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ประมวลกฎหมายอาญา
พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558